

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ " ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР "

ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Катедра „Сигурност и безопасност“

e-mail: sigurnost@vfu.bg; тел.: 052/359 561

ВЪПРОСНИК

за

КОМПЛЕКСЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

СПЕЦИАЛНОСТ "ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПРЕСТЪПНОСТТА И ОПАЗВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИЯ РЕД- КРИМИНАЛНО РАЗУЗНАВАНЕ"

(от ВИПУСК 2015/2016 г.)

I. ОБЩА ЧАСТ

1. Основни принципи, задачи, дейности и структурни звена на МВР. Държавна служба в МВР - видове държавни служители в МВР, правен статут на служителите, юридическа отговорност, прекратяване на служебното правоотношение.
2. Правомощия на полицейските органи - понятие, правна регламентация, видове. Полицейско разпореждане. Полицейско предупреждение. Полицейско уведомяване (сигнализиране).
3. Установяване на самоличността на лица от полицейските органи. Полицейска регистрация и идентификация.
4. Задържане и отвеждане на лица от полицейските органи. Личен обиск. Проверка на вещи и превозни средства. Полицейски проверки в помещения. Използване на физическа сила, помощни средства и оръжие от полицейските органи.
5. Полицията и правата на човека. Международна правна регламентация.
6. Устройство и управление на МВР. Областни дирекции на полицията.
7. Организация и управление на ГД "Национална полиция".
8. Организация и управление на ГД «Борба с организираната престъпност».
9. Организация и управление на ГД „Гранична полиция“.
10. Организация и управление на Военна полиция към Министерството на отбраната и Съдебна охрана към Министерството на правосъдието.
11. Ръководителят като субект на управление. Качества и стил на управление.
12. Прогнозиране и планиране в управленската дейност на полицията.
13. Решаването в управлението на полицията. Особенности при изпълнението на управленски решения.
14. Контролът в управлението на полицията.
15. Организация на системата за интегриран граничен контрол в Р. България. Правна регламентация.
16. Видове граничен контрол. Органи, осъществяващи ГК на ГКПП.

17. Взаимодействие между специализираните органи за интегриран граничен контрол на Р. България.
18. Поява и развитие на Интерпол и Европол. Задачи и организация на Национално централно бюро на Интерпол и Национално звено „Европол“.
19. Форми на полицейско сътрудничество в ЕС. Трансгранично наблюдение и Трансгранично преследване.
20. Полицейско сътрудничество в областта на комуникациите. Шенгенската информационна система. Службите SIRENE. Визова система VIS. Системите AFIS и EURODAC.
21. Европейската заповед за арест. Същност и предпоставки за изпълнение.
22. Понятие за информационна сигурност. Категории на информационната сигурност.
23. Държавна политика по гарантиране на информационната сигурност. Стандарти и спецификации в областта на информационната сигурност.
24. Място на знанието в полицейската дейност и правоприлагането. Същност на знанието. Приложно полицейско знание. Подходи към управление на знанието в сферата на полицията.
25. Системи, ключови процеси и технологични фази в управление на знанието в сферата на полицията.
26. Отклонения на информацията. Дезинформация. Информационно превъзходство. Информационна война.
27. Разузнавателно-информационен цикъл. Същност и характеристика на етапите.
28. Аналитичен процес - същност, цели, принципи и стадии. Логически, количествени и експертни методи, използвани в аналитичната дейност
29. Работа с открита информация. Обработка. Оценка. Контент-анализ.
30. Полицейската работа в ценностната система на обществото.

II. СПЕЦИАЛНА ЧАСТ

31. Паспортна система в Република България-понятие и правна основа на паспортния режим, лична карта и паспорт. Контрол над чужденците в Р. България.
32. Контрол над общоопасните средства в Република България-понятие и класификация на общоопасните средства, разрешителен режим, ред за придобиване, съхранение и носене на оръжие.
33. Престъпност. Ниво, структура и динамика на престъпността. Латентна престъпност.
34. Престъпникът. Механизъм на престъпно поведение. Типология на престъпниците.
35. Виктимология. Виктимологична превенция.
36. Полицейското разузнаване като функция на държавата за противодействие на престъпността и опазване на обществения ред
37. Същност, правно регулиране и принципи на оперативно-издирвателната дейност.

38. Основания за извършване на оперативно-издирвателна дейност.
39. Оперативна обстановка в оперативно-издирвателната дейност.
40. Методи на оперативно-издирвателната дейност.
41. Способи за събиране и проверка на информация в оперативно-издирвателната дейност.
42. Съдействие на гражданите при оперативно-издирвателната дейност.
43. Специалните разузнавателни средства в оперативно-издирвателната дейност.
44. Основни стадии в оперативно-издирвателната дейност.
45. Оперативно издирване в оперативно-издирвателната дейност.
46. Превенция и контрол над престъпността.
47. Разкриване на престъпления. Предотвратяване и пресичане на престъпления.
48. Подпомагане на наказателното и административното производство.
49. Категорията „риск“. Ресурси, средства, подходи и специализирани сили за преодоляване на риска
50. Анализ и контрол (управление) на риска.
51. Развитие на политиките за противодействие на организираната престъпност и тероризма. Международна и национално-правна регламентация на противодействието на организираната престъпност и тероризма.
52. Международно сътрудничество в противодействието на тероризма. Организация на противодействието на тероризма.
53. Стратегически анализи на организираната престъпност. Оценка на риска от организирана престъпност и тероризъм.
54. Институционализиране на митническото и финансовото разузнаване. Организация и управление на митническото и финансовото разузнаване в Република България.
55. Место и роля на митническото и финансовото разузнаване, като елементи на системата за разузнавателна защита на националната сигурност.
56. Система от признаци и типологични модели за разкриването и идентифицирането на митнически и финансови престъпления и нарушения.
57. Правни основи за противодействие на компютърните престъпления.
58. Класификация на компютърните престъпления.
59. Обща криминалистическа характеристика на компютърните престъпления. Начини за извършване и профил на извършителите.
60. Оглед при разследване на компютърни престъпления. Принципи, същност и организация на огледа. Подготовка и провеждане.
61. Превенция на киберпрестъпността и международно сътрудничество при разкриване, разследване и предотвратяване на компютърни престъпления.
62. Граждански контрол върху дейността на службите за сигурност и службите за обществен ред.

I. ЛИТЕРАТУРА

1. Асенов, Б. „Основи на оперативно-издирвателната дейност.“ С., 2008 г.
2. Беленски, Р. Разследване на компютърни престъпления, 2006
3. Бобев, К. Криминалистика. С. 2009.
4. Бойчев, П. Техническо разузнаване, 2003 г.
5. Борисов, О. Право на Европейския съюз. С. 2014.
6. Бояджиева, Ю., Компютърна престъпност, С., 2004
7. Василев, М., Обработка и анализ на информацията по националната сигурност, С., 2002.
8. Велчев, Б. Международно наказателно право, С. 2015.
9. Войнова, Е. Европейска прокуратура – невъзможна необходимост в един “все по-тесен съюз”, В: Правен свят, 26.02.2015 г.
10. Геров, Г. Съвместни екипи за разследване В: Бюлетин на АМВР, Факултет „Полиция”, бр. 33, С. 2015.
11. Гюров, Р., Към анализа на сигурността, С., 2012
12. Дячки, С., Информационна и аналитична дейност на специалните служби за сигурност. С., 2001.
13. Илиев И. М. Лечева „Управление на полицейските служби в България.” ВСУ, 2008 г.
14. Каракашев, В., Г. Георгиев, П. Цанков. Криминология, В., 1995.
15. Коларов, Т. Съдебно сътрудничество между държавите-членки на Европейския съюз в борбата с трансграничната организирана престъпност, С. 2012.
16. Колектив, Разкриване и разследване на компютърни престъпления, практическо ръководство, изд. СИБИ, 2006
17. Которова, И. Европейска прокуратура, С. 2014.
18. Кунчев, Й. Криминалистика: престъпление, отражение, познание. С., 2000.
19. Кунчев, Й. Криминалистическа тактика. С., 2004.
20. Кунчев, Й. Ръководство за разследване. С. 2008.
21. Кунчев, Й. Криминалистика от А до Я. С., 2014.
22. Кръстева, Здр. Разследването на престъпления съгласно Европейската конвенция за правата на човека. С., 2015 Манев, Н. Теория на наказателното правораздаване, С. 2015.
23. Марков, М. и колект. Полицейско право. С., 2001г.
24. Минева, Ст., Митническо и финансово разузнаване, В., 2012 г.
25. Михов С. Трансгранично преследване в Шенгенското пространство, сп. Professional, бр. 5, С., 2010.
26. Николов, П. Теоретични и приложни аспекти на взаимодействието между полицейските органи на съседни държави при трансгранично преследване, В: Бюлетин на АМВР, Факултет „Полиция”, бр. 33, С. 2015.
27. Панайотов, Пл. Наказателното право на Европейския съюз и българското наказателно право, С. 2012.
28. Панова, П. Европейската заповед за арест и съдебната практика, С. 2012.
29. Панев, Б. Криминология, Бургас, 1993.
30. Парижкова, Л., Нови форми на организация на знанието, С., 2014 г.
31. Рашков, Б., „Специални разузнавателни средства”, С., 2011 г.
32. Ръководство за експерти – криминалисти – т.1 и 2, Академия на МВР, 2016
33. Семерджиев Цв., Управление на информационната сигурност, С., 2007
34. Семерджиев Цв., Сигурност и защита на информацията, С., 2007
35. Симеонов, С. Етични основи на използването на лъжата от служителите за защита на сигурността и борба срещу престъпността. В: Годишник на ВСУ, т. XIX, В., 2013, с.271-276.
36. Симеонов, С. История и теория на обществената сиурност. ВСУ, 2021.
37. Симеонов, С. Обществената сигурност в системата на националната сигурност. В: Сб. с доклади, Предизвикателствата пред ретионалната сигурност. ЛНС, ЮФ, секция "Право", В., 2018

38. Симеонов, Ст. Организация на службите за опазване на обществения ред. С., 2011 г.
39. Станков, Б. Криминология. Теоретични основи. В., 2008.
40. Станков, Б. Криминология. Видове престъпност. В., 2012.
41. Станков, Б. Организирана престъпност, С. 2002.
42. Стойков, Ст. Наказателноправна защита на средства от Еврофондовете, С. 2013.
43. Тимчев Л. Правомощия на полицейските органи и защита правата и свободите на граждани, С., АМВР, 2009г.
44. Тимчев Л. Правомощия на полицейските органи по използване на помощни средства и защита на правата и свободите на гражданите. С., АМВР, 2011 г.
45. Тимчев Л., Попов П. Действия на полицейските органи при задържане на лица, използване на физическа сила, помощни средства и конвоиране. С., АМВР, 2012 г.
46. Тодоров, Ю. Застрахователните измами в България и разкриването им, С., 2007 г.
47. Търкаланов, Ю., Стратегически разузнавателен анализ на тероризма, С., 2013
48. Търкаланов, Ю., Разузнавателният анализ, С., 2005.
49. Туджаров Хр., Информационна сигурност в бизнеса, Асеновци, С., 2009
50. Христов, П. и колектив „Разузнавателна защита на конституционния ред в демократичната държава“. Варна, 2011 г.
51. Христов, П. Метатеория на риска, В., 2011.
52. Христов, Хр. Право на Европейския съюз/ Наказателноправни аспекти, С. 2012 г.
53. Цанков, П., Й. Кунчев, Съдебни експертизи. 2012.
54. Цеков, Ц., Е. Коцева, Криминалистика. С., 2006.
55. Янев, Р., С. Михов, П. Николов, Полицейско сътрудничество в Шенген, В: Бюлетин на АМВР, Факултет „Полиция“, бр 27, С. 2010.
56. Янев, Р. Полицейското сътрудничество в шенгенското пространство - част от висшето специално образование в Академията на МВР на Република България., Бюлетин „Полиция“, бр. 31, С.,АМВР, 2013.

II ЗАКОНИ И ДРУГИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

1. Конвенция на съвета на Европа за предотвратяване на тероризма, Варшава, 16.05.2005 г.
2. Конвенция за престъпления в кибернетичното пространство - обн., ДВ, бр. 76 от 15.09.2006 г., в сила за Република България от 1.08.2005 г.
3. Стратегия за противодействие на радикализацията и тероризма 2015-2020 г.
4. Закон за Министерството на вътрешните работи. Обн. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г.
5. Закон за българските лични документи, (загл. изменено ДВ бр. 82 от 2009г.) Обн. ДВ. бр.93 от 11 Август 1998г.
6. Закон за влизането, пребиваването и напускането на република България на гражданите на европейския съюз и членовете на техните семейства (загл. доп. ДВ, бр. 97 от 2016г., изм. ДВ, бр. 34 от 2019 г.) Обн. дв. бр.80 от 3 октомври 2006г.
7. Закон за убежището и бежанците в сила от 01.12.2002 г.Обн. дв. бр.54 от 31 май 2002г.
8. Закон за специалните разузнавателни средства Обн. дв. бр.95 от 21 октомври 1997г.
9. Закон за противодействие на тероризма Обн. дв. бр.103 от 27 декември 2016г.
10. Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия. Обн. ДВ. бр.73 /2010 г.
11. Закон за Митниците, обн. ДВ, бр. 15/1998 г., в сила от 1.01.1999 г.
12. Закон за мерките срещу изпирането на пари, Обн. ДВ. бр.27 от 27 Март 2018 г.
13. Закон за мерките срещу финансирането на тероризма, обн. ДВ, бр.16/2003 г.
14. Закон за военната полиция. Обн. ДВ, бр.48/24.06.2011 г.
15. Закон за чужденците в Р България, Обн. ДВ. бр.153 от 23 Декември 1998г.
16. Закон за киберсигурност - Обн. ДВ. бр.94 от 13 Ноември 2018г., изм. ДВ. бр.69 от 4 Август 2020г.

17. Закон за електронните съобщения - Обн. ДВ. бр.41 от 22 Май 2007г., посл. изм. ДВ. бр.69 от 4 Август 2020г.
18. Правилник за устройството и дейността на МВР. Обн. ДВ. бр.60 от 22 Юли 2014г.
19. Правилник за прилагане на Закона за чужденците в Р.България. ДВ, бр.51/2011 г.
20. Правилник за издаване на българските лични документи. Обн. ДВ. бр.12 от 12 Февруари 2010г.

Конспектът за държавен изпит на специалност „Противодействие на престъпността и опазване на обществения ред – Криминално разузнаване” е утвърден на катедрен съвет при Катедра «Сигурност и безопасност», проведено на 13.12.2017 г. / Протокол № 4, актуализиран на катедрен съвет при Катедра «Сигурност и безопасност», проведено на 15.10.2020 г. / Протокол № 2, посл. актуализация от Катедрен съвет при Катедра „Сигурност и безопасност“ с Протокол 11 от 10.06. 2021 година.

Варна, 2021 г.

Ръководител катедра:

/доц. д-р А. Ненова/